

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 29 Cdo 1194/2021, ECLI:CZ:NS:2023:29.CDO.1194.2021.3

Číslo: 3/2024

Právní věta:

Návrh na udělení výjimky ze zákazu nabývání majetku z majetkové podstaty (§ 295 odst. 3 insolvenčního zákona) je „podáním obsahujícím návrh ve věci samé“, pro které platí § 42 odst. 2 o. s. ř. Totéž platí pro odvolání proti usnesení, jímž insolvenční soud o takovém návrhu rozhodl, nebo pro dovolání proti usnesení, jímž odvolací soud o takovém odvolání rozhodl.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.02.2023

Spisová značka: 29 Cdo 1194/2021

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Insolvenční řízení, Návrh na zahájení řízení, Předkupní právo, Převod vlastnictví

Předpisy: § 284 odst. 2 IZ ve znění do 31. 5. 2019

§ 285 odst. 1 IZ ve znění do 31. 5. 2019

§ 295 odst. 1 IZ ve znění do 31. 5. 2019

§ 295 odst. 3 IZ ve znění do 31. 5. 2019

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobkyně proti části druhého výroku rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 1. 2021, sp. zn. 24 Co 207/2020, jíž byl potvrzen rozsudek Okresního soudu v Nymburce ze dne 9. 6. 2020, sp. zn. 9 C 118/2019, v bodech I. a II. výroku; jinak dovolání odmítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem ze dne 9. 6. 2020, č. j. 9 C 118/2019-89, Okresní soud v Nymburce:

[1] Zamítl žalobu, jíž se žalobkyně (J. S.) domáhala po druhém žalovaném (V., s. r. o.) převedení specifikovaných spoluvlastnických podílů na označených nemovitostech za částku 210 000 Kč, z důvodu porušení jejího předkupního práva (bod I. výroku).

[2] Zamítl žalobu, jíž se žalobkyně domáhala určení, že kupní smlouva uzavřená dne 22. 11.

2018 mezi prvním žalovaným (tehdy JUDr. D. K., LL. M., jako insolvenčním správcem dlužnice O. T., dále též jen „D. K.“) a druhým žalovaným, jejímž předmětem byl převod vlastnického práva k předmětným spoluvlastnickým podílům, zaniká a nemá právní následky (bod II. výroku).

[3] Uložil žalobkyni zaplatit D. K. na náhradě nákladů řízení částku 22 844,80 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám jeho zástupce (bod III. výroku).

[4] Uložil žalobkyni zaplatit druhému žalovanému na náhradě nákladů řízení částku 22 844,80 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám jeho zástupce (bod IV. výroku)

2. Soud prvního stupně vyšel (mimo jiné) z toho, že:

[1] Žalobkyně je matkou dlužnice, na jejíž majetek bylo vedeno insolvenční řízení u Krajského soudu v Praze (dále též jen „insolvenční soud“ nebo „odvolací soud“) pod označenou spisovou značkou.

[2] Žalobkyně je spoluvlastníkem nemovitostí označených v žalobě; její podíl na pozemku parc. č. 50/11 činí 1/4 a podíl na stavbě č. p. 158 činí 5/8.

[3] Dne 22. 11. 2018 uzavřel D. K. s druhým žalovaným kupní smlouvu, jejímž předmětem byl převod spoluvlastnických podílů dlužnice (náležejících do majetkové podstaty dlužnice) za kupní cenu 210 000 Kč (dále též jen „kupní smlouva“). V bodě 4. 3 kupní smlouvy si strany ujednaly rozvazovací podmínku pro případ uplatnění předkupního práva některým ze spoluvlastníků nemovitostí. V insolvenčním rejstříku byla kupní smlouva zveřejněna 26. 11. 2018. Právní účinky vkladu vlastnického práva ve prospěch druhého žalovaného nastaly ke dni 7. 3. 2019.

[4] Dopisem ze dne 22. 11. 2018 D. K. vyzval spoluvlastníky předmětných nemovitostí k uplatnění jejich předkupního práva, s tím, že mu ve lhůtě tří měsíců od doručení výzvy oznámí, že využijí předkupního práva a složí na jeho účet částku 210 000 Kč a 1 000 Kč.

[5] Žalobkyni, které byla výzva doručena 27. 11. 2018, D. K. též poučil, že je-li osobou blízkou dlužnici, vztahuje se na ni zákaz nabývání majetku z majetkové podstaty podle § 295 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), může však požádat insolvenční soud o udělení výjimky z tohoto zákazu.

[6] V lednu 2019 žalobkyně oznámila e-mailem D. K., že předkupní právo hodlá využít.

[7] Z žádosti datované dne 31. 1. 2019 plyne, že žalobkyně požádala insolvenční soud o udělení souhlasu k uplatnění předkupního práva podle § 295 insolvenčního zákona. Žádost byla v insolvenčním rejstříku zveřejněna dne 15. 5. 2019.

3. Na tomto základě soud prvního stupně - odkazuje na § 284 odst. 2, § 295 odst. 1 a 3 insolvenčního zákona, dále na § 22 odst. 1, § 2145 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“) - uzavřel, že žalobkyně jako osoba dlužnici blízká (její matka) nemohla bez dalšího na základě zákonného předkupního práva nabýt spoluvlastnické podíly, které byly sepsány do majetkové podstaty dlužnice a následně zpeněženy přímým prodejem. S ohledem na zákaz formulovaný v ustanovení § 295 insolvenčního zákona bylo třeba, aby žalobkyně nejen řádně uplatnila předkupní právo spoluvlastníka nemovitostí, ale rovněž řádně požádala insolvenční soud o udělení výjimky ze zákazu nabývání majetku z majetkové podstaty, což ve lhůtě pro uplatnění předkupního práva (do 27. 2. 2019) neučinila. Její žádost o udělení výjimky byla doručena insolvenčnímu soudu až v květnu 2019. Proto se žalobkyně nemůže domáhat převodu spoluvlastnických podílů pro porušení

předkupního práva.

4. K žalobkyní namítané neplatnosti kupní smlouvy soud prvního stupně dodal, že neplatnosti se nelze domáhat žalobou podanou v nalézacím řízení, ale je třeba postupovat podle insolvenčního zákona, tzn. žalobu podat ve lhůtě tří měsíců od zveřejnění kupní smlouvy v insolvenčním rejstříku u příslušného insolvenčního soudu.

5. K odvolání žalobkyně odvolací soud ve výroku označeným rozsudkem:

[1] Změnil rozsudek soudu prvního stupně v bodě IV. výroku tak, že náhrada nákladů řízení je splatná k rukám druhého žalovaného (první výrok).

[2] Potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve zbylém rozsahu (druhý výrok).

[3] Uložil žalobkyni zaplatit D. K. na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 22 844,80 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám jeho zástupce (třetí výrok).

[4] Uložil žalobkyni zaplatit druhému žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 9 440 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku (čtvrtý výrok).

6. Odvolací soud se především ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně. Dále dokazování doplnil žádostí dlužnice zveřejněnou v insolvenčním rejstříku 1. 2. 2019. K ní odvolací soud uvedl, že jde o podání, které bylo insolvenčnímu soudu doručeno dne 31. 1. 2019 elektronickou poštou z označené e-mailové adresy a nebyl k němu připojen uznávaný elektronický podpis. Podání obsahuje jednu přílohu nazvanou „S. – dopis soudu“ bez uznávaného elektronického podpisu. Obsahem podání je sdělení, že v příloze je zasílána žádost a žádá se o potvrzení přijetí. Podepsán je JUDr. V. S. Příloha e-mailu obsahuje žádost o uplatnění předkupního práva podle § 295 insolvenčního zákona podepsanou J. S. zastoupenou „na základě plné moci JUDr. V. S. – plná moc viz příloha“. Plná moc přitom nebyla připojena. Dále odvolací soud konstatoval, že podle údajů v insolvenčním rejstříku nebylo podání doplněno ve lhůtě 3 dnů.

7. Odvolací soud odkazuje též na ustanovení § 42 odst. 1 až 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), a na závěry „rozhodnutí [29 NSČR 30/2010](#)“ (správně jde o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2011, sen. zn. 29 NSČR 30/2010, uveřejněné pod číslem 96/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dále jen „R 96/2011“) – přisvědčil soudu prvního stupně v závěru, podle něhož žalobkyně řádně nepožádala insolvenční soud o udělení výjimky ze zákazu nabývání majetkové podstaty podle § 295 insolvenčního zákona. Dovodil, že žádost o udělení výjimky k nabytí podílu na nemovitosti podle § 295 insolvenčního zákona je podáním způsobilým vyvolat hmotněprávní účinky pro podatele, případně pro jiné účastníky řízení a svými důsledky může představovat i proces uzavírání zpeněžování majetkové podstaty. Na tuto žádost je třeba nahlížet jako na podání ve věci samé. Podání žalobkyně označené jako žádost, podané prostřednictvím e-mailové zprávy, která nebyla opatřena elektronickým podpisem, nebylo v souladu s § 42 odst. 2 o. s. ř. doplněno originálem. Proto k němu soud prvního stupně správně nepřihlížel. Závěrem odvolací soud shodně se soudem prvního stupně uzavřel, že určení neplatnosti kupní smlouvy je nutno se domáhat postupem podle insolvenčního zákona.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

8. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, v němž namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí obou soudů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

9. Přípustnost dovolání vymezuje dovolatelka argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu řešena. Konkrétně jde o otázku, zda návrh podaný podle § 295 odst. 3 insolvenčního zákona je podáním ve věci samé, pro které je vyžadována kvalifikovaná forma ve smyslu § 42 odst. 2 o. s. ř.

10. Dovolatelka je názoru, že žádost o povolení výjimky ze zákazu nabývání majetku z majetkové podstaty podaná podle § 295 odst. 3 insolvenčního zákona je procesním podáním, pro které není vyžadována kvalifikovaná forma podle § 42 odst. 2 o. s. ř. K poukazu odvolacího soudu na [R 96/2011](#) uvádí, že soudní praxe se opakovaně vyjadřovala převážně jen ke statusovým rozhodnutím.

11. V průběhu dovolacího řízení insolvenční soud usnesením ze dne 29. 7. 2019 (mimo jiné) vzal na vědomí splnění oddlužení dlužnice a zprostil D. K. funkce insolvenčního správce. Právní mocí označeného usnesení skončilo insolvenční řízení a došlo k přechodu dispozičních oprávnění k předmětu řízení z původního žalovaného na dlužnici. Důsledkem uvedené skutečnosti je i to, že dlužnice se (tak) bez dalšího stala účastnicí řízení namísto insolvenčního správce (původního prvního žalovaného).

III.

Přípustnost dovolání

12. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

13. Dovolatelka výslovně napadá rozsudek odvolacího soudu dovoláním „v celém jeho rozsahu, tj. všechny výroky rozsudku odvolacího soudu“; Nejvyšší soud se proto nejprve zabýval přípustností podaného dovolání (jež může být přípustné jen podle § 237 o. s. ř.).

14. V rozsahu, v němž dovolání směřuje proti prvnímu výroku napadeného rozhodnutí (kterým odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o nákladech řízení mezi dovolatelkou a druhým žalovaným co do určení, k rukám koho má být stanovená náhrada nákladů řízení zaplacená), dále v rozsahu, v němž dovolání směřuje proti té části druhého výroku napadeného rozhodnutí, kterou odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o nákladech řízení mezi dovolatelkou a (tehdejším) prvním žalovaným, jakož i v rozsahu, v němž dovolání směřuje proti třetímu a čtvrtému výroku napadeného rozhodnutí (o nákladech odvolacího řízení), je Nejvyšší soud bez dalšího odmítl jako objektivně nepřipustné podle § 243c odst. 1 o. s. ř., jelikož přípustnost dovolání proti rozhodnutím v části týkající se výroku o nákladech řízení vylučuje ustanovení § 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.

15. Dovolání proti té části potvrzujícího výroku napadeného rozhodnutí, již odvolací soud potvrdil body I. a II. výroku rozsudku soudu prvního stupně ve věci samé, Nejvyšší soud shledává přípustným podle § 237 o. s. ř. (když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř.) pro posouzení dovolatelkou předestřené problematiky (týkající se výjimky ze zákazu nabývání majetku z majetkové podstaty ve smyslu § 295 insolvenčního zákona), která nebyla v daných skutkových souvislostech dovolacím soudem dosud řešena.

IV.

Důvodnost dovolání

16. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

17. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

18. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a insolvenčního zákona:

Podle ustanovení § 1124 odst. 1 o. z. převádí-li se spoluvlastnický podíl na nemovité věci, mají spoluvlastníci předkupní právo, ledaže jde o převod osobě blízké. Nedohodnou-li se spoluvlastníci o výkonu předkupního práva, mají právo vykoupit podíl poměrně podle velikosti podílů.

Z ustanovení § 284 odst. 2 insolvenčního zákona vyplývá, že zákonnými předkupními právy je insolvenční správce při zpeněžení majetkové podstaty vázán. Smluvními předkupními právy není insolvenční správce při zpeněžení majetkové podstaty vázán.

Dle ustanovení § 285 odst. 1 insolvenčního zákona zpeněžením majetkové podstaty zanikají v rozsahu, v němž se týkají zpeněženého majetku, a/ účinky nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce, účinky doručení vyrozumění o zahájení exekuce a účinky vydaných exekučních příkazů, b/ ostatní závady vážnoucí na zpeněžovaném majetku, včetně neuplatněných předkupních práv podle § 284 odst. 3 a 4 a včetně závad zapsaných ve veřejném seznamu, není-li dále stanoveno jinak.

Z ustanovení § 295 odst. 1 insolvenčního zákona plyne, že dlužník, osoby mu blízké a osoby, které s ním tvoří koncern, nesmí nabývat majetek náležející do majetkové podstaty, a to ani v případě, že k jeho zpeněžení došlo dražbou; tento majetek nesmí být na ně převeden ani ve lhůtě 3 let od skončení konkursu, i když jim svědčí zákonné předkupní právo. Právní úkony uskutečněné v rozporu s tímto ustanovením jsou neplatné; považují se však za platné, pokud se ten, kdo je jimi dotčen, neplatnosti nedovolá. Neplatnosti se nemůže dovolávat ten, kdo ji sám způsobil.

Podle ustanovení § 295 odst. 3 insolvenčního zákona na návrh osob uvedených v odstavci 1 nebo v odstavci 2 písm. a/ až e/ a po vyjádření věřitelského výboru může insolvenční soud v odůvodněných případech povolit výjimku ze zákazu nabývání majetku z majetkové podstaty. Má-li k nabytí tohoto majetku dojít až po skončení konkursu, rozhodne o tomto návrhu insolvenční soud samostatně a tuto výjimku může v takovém případě povolit i osobám uvedeným v odstavci 2 písm. f/ a g/; proti jeho rozhodnutí může podat odvolání jen osoba, která návrh podala.

19. Ustanovení § 1124 odst. 1 o. z. platilo ve výše citované podobě, pro věc rozhodné, od 1. 1. 2018 do 30. 6. 2020. S přihlédnutím k bodu 4. článku II části první zákona č. 163/2020 Sb. se uplatní i v době od 1. 7. 2020. S ohledem na dobu vydání rozhodnutí o úpadku dlužnice (30. 9. 2013) se pro insolvenční řízení vedené na majetek dlužnice nadále uplatní insolvenční zákon ve znění účinném do 31. 5. 2019. Srov. článek II (Přechodné ustanovení) části první zákona č. 31/2019 Sb.

20. Z žalobních tvrzení dovolatelky je patrné, že vychází z toho, že její předkupní právo k označeným spoluvlastnickým podílům na nemovitostech „bylo porušeno“ v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužnice (dcery), neboť insolvenční správce „odmítl vyčkat rozhodnutí insolvenčního soudu o její žádosti o udělení souhlasu k odkoupení podílů na nemovitostech“.

21. Z výše citovaných ustanovení insolvenčního zákona plyne, že v insolvenčních poměrech má právní úprava předkupního práva své zvláštnosti. Ze skutkových zjištění obou soudů (viz reprodukce

v odstavci 2. body 3 až 5) plyne, že D. K. dovolatelku řádně vyzval k uplatnění zákonného předkupního práva k předmětným podílům na nemovitostech. Jeho výzva ze dne 22. 11. 2018 obsahovala i poučení o možnosti požádat insolvenční soud o povolení ze zákazu nabývání majetku z majetkové podstaty dlužnice ve smyslu § 295 odst. 3 insolvenčního zákona.

22. Ustanovení § 295 odst. 3 věty první insolvenčního zákona patří k právním normám s relativně neurčitou (abstraktní) hypotézou, tj. k právním normám, jejichž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem a které tak přenechávají soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Zákon výslovně nestanoví, z jakých hledisek má soud vycházet při posuzování otázky, zda povolit osobě uvedené v § 295 odst. 1 nebo odst. 2 písm. a/ až e/ insolvenčního zákona výjimku ze zákazu nabývání majetku z majetkové podstaty. Vymezení hypotézy právní normy tedy závisí v každém konkrétním případě na úvaze soudu. Srov. např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2021, sen. zn. [29 NSČR 112/2019](#).

23. Jedinou konkrétní okolností, kterou insolvenční zákon zmiňuje v rámci hypotézy pravidla o udělení výjimky, je vyjádření věřitelského výboru (nebo zástupce věřitelů). Účel tohoto ustanovení je zřejmý – ekonomické důsledky (ne)udělení výjimky vždy nesou věřitelé. Skutečnost, že majetek z majetkové podstaty dlužníka nabude ten, kdo za něj nabídne nejvyšší cenu, je základním pravidlem zpeněžování majetkové podstaty dlužníka. Nabídka nejvyšší ceny představuje (pouze) výchozí předpoklad pro udělení výjimky, ke kterému musí přistoupit zvážení dalších rozhodných okolností případu, mezi něž patří i stanovisko věřitelského výboru (zástupce věřitelů). Srov. opět usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. [29 NSČR 112/2019](#).

24. V této souvislosti Nejvyšší soud považuje za nutné zdůraznit, že rozhodnutí o tom, zda jsou dány okolnosti odůvodňující povolení výjimky dle § 295 odst. 3 věty první insolvenčního zákona, činí insolvenční soud. Činí tak po pečlivé úvaze, v jejímž rámci zvažuje všechny rozhodné okolnosti případu. Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2016, sen. zn. [29 ICdo 77/2014](#).

25. Při řádném průběhu insolvenčního řízení insolvenční soud o návrhu na povolení výjimky dle § 295 odst. 3 insolvenčního zákona rozhodne tak, že tomuto návrhu vyhoví (výjimku povolí) nebo návrh zamítne. Nestane-li se tak (jako v dané věci) a insolvenční soud o návrhu na povolení výjimky nerozhodne, nelze žadateli o výjimku upřít možnost domáhat se žalobou z předkupního práva nahrazení projevu vůle.

26. Odvolací soud založil své rozhodnutí na závěru, podle něhož dovolatelka v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužnice předkupní právo neuplatnila řádně a včas. K tomuto závěru odvolací soud dospěl na základě zjištění učiněných z žádosti dovolatelky datované dne 31. 1. 2019 (téhož dne zveřejněné v insolvenčním rejstříku), jež byla podaná prostřednictvím e-mailu bez zaručeného elektronického podpisu (srov. odstavec 6 shora). Pro posouzení důvodnosti podaného dovolání je tedy rozhodující určit, zda žádost o udělení výjimky ze zákazu dle § 295 insolvenčního zákona je podáním obsahujícím návrh ve věci samé.

27. Při řešení této otázky je třeba vyjít z toho, že insolvenční zákon v ustanoveních části první hlavy třetí o insolvenčním řízení upravuje jen některé procesní instituty (jejichž potřeba odlišné úpravy je dána zvláštnostmi insolvenčního řízení), s tím, že v ostatním se podle § 7 insolvenčního zákona přiměřeně použijí (není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení), ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, popřípadě (není-li to možné) ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních. Tak je tomu i v případě procesních institutů týkajících se úkonů soudu a účastníků (části první hlavy čtvrté občanského soudního řádu); obecnou (natož komplexní) úpravu o úkonech účastníků (srov. § 41 a násl. o. s. ř.) totiž insolvenční zákon na žádném místě neobsahuje.

28. Platí dále, že podání je procesním úkonem účastníka adresovaným soudu v době, kdy účastník není v přímém styku se soudem v rámci jednání, přípravného jednání nebo jiného soudního roku (srov. Winterová, s. 182, nebo Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I § 1 až 200za Komentář 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 267–268). Pojem “věc sama” je právní teorií i soudní praxí vykládán jednotně jako věc, která je oním předmětem, pro nějž se řízení vede. V tzv. řízení sporném, v němž má být rozhodnut spor o právo mezi účastníky, kteří stojí proti sobě v postavení žalobce a žalovaného, je tudíž za věc samu (v teorii se mluví také o věci hlavní) pokládán nárok uplatněný žalobou, o kterém má být v příslušném řízení věcně rozhodnuto (viz. též § 79 odst. 1 o. s. ř.). K tomu srov. zejména usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2000, sp. zn. [20 Cdo 2499/98](#), uveřejněné pod číslem 2/2001 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 12. 1997, sp. zn. [2 Cdon 774/97](#), uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 61/1998, nebo též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 1997, sp. zn. 2 Cdon 484/97.

29. Rozdíl mezi rozhodováním o věci samé a rozhodováním o jiných otázkách je v občanském soudním řádu zdůrazněn též formální stránkou věci, tím, že o věci samé soud rozhoduje rozsudkem (§ 152 odst. 1 věta první o. s. ř.); usnesením se rozhoduje ve věci samé, jen stanoví-li to zákon (§ 152 odst. 1 věta druhá o. s. ř.).

30. Výše uvedená obecná východiska se promítají též v ustálené judikatuře Nejvyššího soudu, podle níž jsou „podáním obsahujícím návrh ve věci samé“ námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2011, sp. zn. [29 Cdo 2478/2011](#)), odvolání (lhostejno, že směřuje proti usnesení jen procesní povahy) [viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 1997, sp. zn. 3 Cdon 1481/96, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2000, sp. zn. [20 Cdo 2438/98](#)] a dovolání (lhostejno, že směřuje proti usnesení jen procesní povahy) [viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 8. 2009, sp. zn. [29 Cdo 4426/2007](#), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2017, sp. zn. [30 Cdo 842/2017](#), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 1997, sp. zn. [2 Cdon 1128/97](#), uveřejněné pod číslem 39/98 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 4. 2010, sp. zn. [20 Cdo 1429/2010](#), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2018, sp. zn. [32 Cdo 3634/2018](#), a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 1996, sp. zn. 2 Cdon 737/96].

31. V poměrech založených insolvenčním zákonem nelze pominout závěry formulované v [R 96/2011](#). V něm Nejvyšší soud vysvětlil, že pro účely posouzení přípustnosti dovolání, se pokládají za rozhodnutí soudu prvního stupně v insolvenční věci, kterými bylo rozhodnuto „ve věci samé“, především tzv. statusová rozhodnutí insolvenčního soudu, tedy rozhodnutí, jež z pohledu režimu, jemuž jsou dlužníci podrobováni v insolvenčním řízení, vedou ke změně jejich právního postavení v tomto řízení, dále rozhodnutí, jimiž je konečným způsobem rozdělován mezi věřitele dlužníkův majetek (jimiž jsou konečným způsobem uspokojovány pohledávky dlužníkův věřitelů), jakož i rozhodnutí, jimiž je předtím (před konečným uspokojením pohledávek dlužníkův věřitelů) uzavírán proces zpeněžování majetkové podstaty dlužníka.

32. Z pohledu takto ustanovených kritérií splňuje předpoklad rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé též usnesení insolvenčního soudu o udělení (neudělení) výjimky ze zákazu dle § 295 insolvenčního zákona. V kontextu úvah o povaze žádosti o udělení výjimky je podstatné, že o žádosti rozhoduje insolvenční soud (v rámci insolvenčního řízení, které není řízením sporným) na „návrh“ určité osoby (žadatele o výjimku) usnesením, proti němuž je odvolání přípustné (§ 295 odst. 3 insolvenčního zákona). Řízení o udělení předmětné výjimky se před insolvenčním soudem vede s žadatelem, jenž se insolvenčního řízení zpravidla jinak neúčastní. Usnesení insolvenčního soudu o výjimce ze zákazu dle § 295 insolvenčního zákona je rozhodnutím, které předurčuje další osud majetku náležejícího do majetkové podstaty dlužníka. V tomto smyslu je spor o „opodstatněnost výjimky“ (jejího udělení) věcí samou. Jinak řečeno, návrh (žadatele) na udělení výjimky o povolení výjimky dle § 295 odst. 3 insolvenčního zákona je „podáním obsahujícím návrh ve věci samé“. Totéž platí pro odvolání proti usnesení, jímž insolvenční soud o takovém návrhu rozhodl, nebo dovolání

proti usnesení, jímž odvolací soud o takovém odvolání rozhodl.

33. Pro poměry této věci lze uzavřít, že návrh dovolatelky o povolení výjimky ze dne 31. 1. 2019 je podáním obsahujícím návrh ve věci samé, které bylo učiněno v elektronické podobě bez uznávaného elektronického podpisu; proto je bylo třeba v třídní lhůtě písemně doplnit způsobem stanoveným zákonem (předložením podání shodného znění buď v listinné podobě, anebo v elektronické podobě opatřené uznávaným elektronickým podpisem nebo v elektronické podobě pokládané za podepsané ve smyslu § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů). Jestliže dovolatelka podání ve lhůtě tří dnů nedoplnila stanoveným způsobem, pak se k němu podle zákona nepřihlíží (§ 42 odst. 2 o. s. ř.); na toto její podání se tedy hledí, jako kdyby vůbec nebylo učiněno; nevyvolalo proto žádné procesní důsledky.

34. K otázce podání činěných v elektronické podobě Nejvyšší soud v podrobnostech odkazuje na stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2017, [Plsn 1/2015](#), uveřejněné pod číslem 1/2017 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (odstavce 18. až 21), na něž příležitostně odkázal i odvolací soud.

35. Závěr odvolacího soudu, že dovolatelka v určené lhůtě nepožádala insolvenční soud o udělení výjimky ze zákazu nabývání majetku z majetkové podstaty ve smyslu § 295 insolvenčního zákona a neuplatnila tak řádně a včas předkupní právo, je správný. V květnu 2019, kdy dovolatelka podala (po lhůtě) novou (řádnou) žádost o udělení výjimky, již byl převod spoluvlastnických podílů realizován (kupní smlouva byla uzavřena 22. 11. 2018 a účinky vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí nastaly 7. 3. 2019), takže je zřejmé, že by s žádostí neuspěla. Insolvenčnímu soudu lze vytknout, že o žádosti formálně nerozhodl. V situaci, kdy insolvenční řízení již skončilo, však není k dispozici jiný postup než ten, který plyne ze shora podané argumentace (vypořádání relevantní dovolací argumentace v tomto řízení).

36. Zbývá dodat, že Nejvyššímu soudu nepřísluší zkoumat jiné než dovolatelkou položené otázky; uplatněným dovolacím důvodem je (totiž) Nejvyšší soud vázán, včetně jeho obsahového vymezení (§ 242 odst. 3 věta první o. s. ř.) a z jiných než dovolatelem uplatněných důvodů napadené rozhodnutí přezkoumat nemůže (srov. shodně např. nález Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2009, sp. zn. [IV. ÚS 560/08](#), uveřejněný pod číslem 236/2009 Sbírkou nálezů a usnesení Ústavního soudu).

37. Jelikož právní posouzení věci, na němž rozhodnutí odvolacího soudu spočívá a které bylo dovoláním zpochybněno, je správné, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu o věci samé zamítl jako nedůvodné (§ 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).